

Verdal kommune
Johannes Bruns gate 8
7650 Verdal

Høring skolestruktur og skolekretsgrenser

Vår oppfatning og meninger om prosessen, og vår anmodning

Vi viser til FAU Vukus "Høring Skolestruktur", datert 15.03.15, og gjengitt i sin helhet i vedlegg. Vi skrev:

"... Det er viktig at kommunens politikere samler seg om en langsiktig plan, for å oppnå sunn bygningsforvaltning, men ikke minst for innbyggere, elever og ansatte med tilknytning til skolene. Vuku FAU tror og mener at en ny og tydeligere prosess ville vært nyttig og at denne bør igangsettes så snart som mulig."

Vi er sterkt kritisk til høringsprosessen ikke ble initiert i "hvileåret" 2015/2016, men at den kommer opp som hastesak og ledd i budsjettprosess for 2017. Dette er belastende for kommunens administrasjon, for foreldre ved de ulike skoler og utvalg, og ikke minst for kvalitet i beslutningsgrunnlag. All ære til administrasjonen som forsøker å presse frem et helhetlig beslutningsgrunnlag så politikere kan beslutte innenfor den korte frist man er innvilget, men som vi kommer tilbake til, mener vi bestemt at grunnlaget er for mangelfullt til å kunne treffe gode valg.

Den grunnleggende kvaliteten i prosessen er bedre enn hva vi opplevde i 2014/2015, selv om vi sitter igjen med en opplevelse av at administrasjon, skoleledere og politikere har en omforent holdning til at "nå må *nedleggelser* skje", og at dette virker å være en prosess som skal underbygge aksept for dette. Det lille utvalg som har forfattet utkastet virker å være personlig overbeviste om at skolestrukturen må endres, noe som preger hele dokumentet. Høringsgruppen fikk gjennom prosessen moderert høringsutkastene til samfunnsdelen så det i mindre grad virker belærende/påvirkende. Gjennom informasjonsmøter i KFUV (09.03.17) og informasjonsmøte (16.03.17) uttrykkes det at man har til hensikt å informere, ikke påvirke. Lyktes man med kun det ene? Og, enda viktigere, evner man selv å lytte og la seg påvirke?

Vi mener å observere at administrasjonen er i utakt med dalførets befolkning. Det virker som at administrasjonens komite har vansker med å ta inn over seg om praktiske konsekvenser av forslagene. Er de kanskje alle er født og oppvokst i Verdal kommunens vestlige ytterkant, ofte betegnet "sentralt" i Verdal, eller i Levanger? Referanser til at "man kunne kanskje sett litt til Mule og om skolenedleggelsen der påvirket dette samfunnet" (Frode Kvittem, informasjonsmøtet i Vuku) virker ubegripelig fjernt fra den geografi og distanser til skoler som vi har i noen av Verdal kommunes grender. Mule ligger midt mellom 2 kommunesentre, i en kompakt kommune med totalareal på **42%** av Verdal kommunes areal! Med tanke på forskningsresultater refereres det til Telemarksforskning og skolestruktursaken i Stange, som etter sigende ikke finner støtte for at "om man legger ned en skole i ei grend så legger man ned bygda". Stange kommune har totalareal på kun **46%** av Verdal kommunes areal! Bør man ikke da kommentere om dette er relevant for Verdal? Hvorfor vi trekker frem dette? Ikke for å henge ut noen, men i håp om administrasjonen åpner både ører, øyne og ikke

minst sitt sinn, og **bruker** alle innspill for refleksjon! Vi forventer at hørings svarene **reelt** skal påvirke administrasjonens videre arbeid og rådmannens innstilling.

Mange spørsmål og leserinnlegg oppfattes "kvalitative", om folks følelser for grendene, i fortid, nåtid og fremtid. Tall er jo så mye enklere å forholde seg til, og økonomi- og matematikkunnskap besitter man jo! Det virker for oss som at følelsene blir "for lette", veid opp mot analytisk tilnærmede med to strek under svaret. Det siste fremstår som det "riktige" og ensbetydende med realiteter. Er det så enkelt?

Vi har åpent spekulert i om høringsdokumentet er utviklet for å skape aksept for skolenedleggelse, spesielt når man også har trekker frem et stort skremsel; **en felles ungdomsskole i Verdal**. Kan administrasjonen med hånda på hjertet si at dette alternativet ikke trekker fokus bort fra nedleggelse av noen småskoler, og at man aldri har vært inne på tanken om at dette er en god taktikk? Det grepet har fungert godt: Vi har foreløpig ikke hørt noen forelder, barn eller ansatt i oppvekstsektoren i Verdal som tror at en stor ungdomsskole er en god løsning, "... da får man heller legge ned noen småskoler". Dette virker som en *forledende* handling – og oppleves av mange som provoserende.

Matematikk hviler på antagelser og flere stiller berettigede, kritiske spørsmål ved et stort antall antagelser. Dette viser at mange oppfatter også antagelser og beregninger for å være forledende. Dette er analyser og antagelser som administrasjonen selv har gjort, og når disse 3-4 personer virker å har egen overbevisning i grunn, mener vi å se at administrasjonen **ikke** lar seg påvirke til refleksjon og alternative kalkyler. Dette er en høyst naturlig reaksjon, og bunner sikkert også i at de som enkeltindivider er overbelastet og ikke ønsker å gjøre for mange "simulerte skolenedleggelse". Dette har vært tungt og belastende arbeid.

FAU mener det er nødvendig at politikere også selv leser gjennom svar på høringen, og sikrer en god demokratisk, forlenget prosess. Alternativene som fremlegges oppleves som jordskjelv i skolestruktur og grendesamfunn, som vi også tror **vil resultere i politisk jordskjelv ved kommende valg**, uansett om dette er lengre frem i tid nå enn ved forrige prosess.

Vår anmodning til kommunens politikere er krystallklar, og vil begrunnes ytterligere i det etterfølgende.

- **Ro ned videre saksgang. Dette er en prosess som krever modning. Ikke foreta skolenedleggelse i 2017 for å spare bare 1.2 MNOK!**
- **Utfør en helhetlig konsekvensanalyse for samfunnet, inkludert makroøkonomiske beregninger.**
- **Legg bort Alternativ 2 med en stor ungdomsskole i sin helhet og fokuser på alternativer som er mer realistiske. Herunder må også administrasjon og politikere ta inn over seg at alternativer med privatskoler ikke bare er en eventualitet.**

Svar på høring

Høringsdokumentet forsøker å belyse skolestrukturen fra 4 perspektiver, og gjennom sitt omfang (for-)ledes vi til å tro at administrasjonen har inntatt **det** helhetlige perspektiv.

Vuku FAU opplever at kommunens oppvekstsektor jevnt over fungerer godt. I vår kontakt med administrasjon og ansatte opplever vi som oftest høy grad av profesjonalitet, stor grad av involvering og en stor vilje til kontinuerlig læring og utvikling. Vi observerer fra kapitlene **4.2 Det pedagogiske**

perspektiv og **4.3 Det organisatoriske perspektiv** at leder for oppvekstsektoren har god forståelse av konsekvenser av vår skolestruktur, og vi tror dette er en nødvendig basis for vår positive oppfatning av dagens skole og oppvekstmiljø. Ethvert valg har imidlertid mange sider, og ytterligere optimalisering på disse områdene må gå hånd i hånd med en ønsket utvikling av samfunnet.

Hele prosessen starter ut fra en kommunens budsjettprosess, altså det offentlige Verdals økonomi. Dokumentets "analytiske side" angjelder konsekvenser innenfor kommunens skolebudsjetter, koblet til økonomistyring i kommunen (avsnitt 3.4). Samfunnsdelen, kapittel **4.4. Det samfunnsmessige perspektiv**, er ren prosa. Høringsdokumentet **belyser dermed aldri det koblede, overordnede, makroøkonomiske regnestykket**. Hva skjer om man løfter blikket opp fra kommunebudsjettet og oppvekstsektoren? Øker den totale kvalitet, produktivitet og økonomi i totalsamfunnet? Hva er umiddelbare konsekvenser og hva er effekter på lang sikt? Har intensjonen med dokumentet vært å belyse samfunnsutvikling og makroøkonomi, eller er det med viten og vilje utelatt? Er det avglemt? Dette ligger utenfor kompetanseområdet til det nedsatte utvalg, noe utvalget også har svart svært åpent på i informasjonsmøter. Dette mener vi er en kritisk svakhet med prosessen så langt og med høringsdokumentet. Vuku FAU mener at beslutning uten kvantitative, makroøkonomiske analyser er direkte uansvarlig, og videre at rett kompetanse og nok tid er viktig for å etablere dette grunnlaget. Noen eksempler:

- Investeringene som er gjort av private bosettere og næringsdrivende i eksempelvis Vera og Sul må nedskrives dersom dette blir en realitet. Hvor mange 100-talls millioner er investert? Hva er nedskrivningen? Hva om 300 eiendommer berøres? Hva hvis hver eiendom har omsetningsverdi på 2 MNOK i dag, og gjennomsnittlig verdi faller med 20%? Med dette opplever noen av Verdals innbyggere en nedskrivning av på 120 MNOK, eller hva? Taper da noen av Verdals innbyggere 100 ganger mer enn hva Verdals kommune sparer? Kanskje dette er feil antagelser?
- Vil det i fremtiden overhodet være aktuelt å opprettholde næringsliv, eksempelvis i Sul, når neste generasjon ikke ønsker at barna dagpendler til skoler i den vestlige ytterkant av kommunen? Hvor mange gårder og annen bebyggelse må nedskrives, og over hvor mange år? Skal samfunnet avskrive 300, 400 eller 500 MNOK over 10, 20 eller 30 år? Hvor mange arbeidsplasser taper Verdals på dette og hva representerer dette i tapte skatteinntekter?
- Barnas nettverk og fritidsaktiviteter følger deres skolekrets. Økt bruk av buss kommer inn i kalkylene for kommunebudsjettet i høringsdokumentet, men hva er ekstrakostnad i kroner for berørte foreldre av økt kjøring til og fra fritidsaktiviteter? Hva om 300 elever må kjøres i gjennomsnitt 10 km lenger, 3 dager i uka. Dette utgjør 9000 km i uka, i underkant av en runde rundt jorda per måned, eller over 450000 km i året. Kan dette utgjøre en ekstra privatkostnad på 5 MNOK i året for kommunens innbyggere? Mer? Mindre? Ville ikke tidsbruken også hemme for annen verdiskapende, økonomisk aktivitet?
- Mange innbyggere i Verdals tiltrekkes av sitt hjemsted, ikke som kommune, men som sitt føde- og oppvekststed. Nestvoldjordet er neppe førstevalget dersom du er født i Leksdal, Ulvilla, Ness, Inndal eller Sul. Hva om 10 familier ikke velger å flytte tilbake til sin hjemkommune av denne grunn? Dersom disse familiene har 2 barn hver, mister vi skatteinngang av opptil 20 voksne og rammeoverføringer fra staten for 20 barn over 10 års skolegang, eller hva?
- Grunnet de åpenbart store konsekvensene skolenedleggelse har for lokalsamfunn og privatøkonomi må det gjøres beregning av at privatskole(r) vil opprettes: Hva vil dette bety

for kommunen i reduserte rammeoverføringer? Hva betyr dette for privatøkonomien gjennom foreldrenes egenandeler?

Vi har i disse få eksempler ikke tatt stilling til følelser, som redusert tillit mellom politikere og innbyggere, enkeltpersoners økte stress i en fremtidig hverdag, eller "snakk om" problemstillinger rundt gårder, bosted og grender som forfaller. Vi har heller ikke gått inn i selvforsyningspolitikk, og jordvern, ei heller klimapolitikk knyttet til den økte bruk av buss og bil. Dette kan man jo ikke forholde seg til på en god og analytisk måte, og kan vel derfor ikke påvirke valget av skolestruktur, eller hva?

Vi er klar på at det resterende arbeid er en stor og krevende jobb, derfor vår første anbefaling som vi gjentar: **Ro ned videre saksgang. Dette er en prosess som krever modning. Ikke foreta skoledleggelser i 2017 for å spare bare 1.2 MNOK!**

Vuku FAU ber **administrasjonen** selv erkjenne og være tydelig på at nåværende høringsdokument ikke er tilstrekkelig for å konkludere på noen form for skoledleggelser i inneværende kalenderår, og at de ber politikerne ta stilling til hvordan makrobildet skal belyses i en videreført prosess. Ovenstående punkter bør være nok til at kommunens politikere innser at "hastverk er lastverk", og at en besparelse på kommunebudsjettet i inneværende år vil koste mer enn det smaker, ikke minst for privatøkonomien. Vi gjentar også den andre anbefaling: **Utfør en helhetlig konsekvensanalyse for samfunnet, inkludert makroøkonomiske beregninger.**

Nå til de konkrete alternativene som det bør jobbes videre med. Vuku FAU mener Alternativ 2 med en felles ungdomsskole på Øra må skrinlegges i sin helhet. Administrasjonen fremlegger dette som "å la pendelen svinge helt til den ene siden". Vuku FAU har lyttet til våre egne barn, til elevenes meninger gjennom prosesser i regi av elevråd gjennom SU/SMU, og til foreldre og beboere som har deltatt på informasjonsmøter. Vi anser dette som kun en teoretisk ytterlighet, som har de absolutt største negative ringvirkninger, og som det ikke er hensiktsmessig å bruke ressurser på. *Vi viser også til høringssvar fra SU/SMU ved oppvekstsenteret.* Grunnet tidspresset skjønner vi at man ikke har rukket å ta stilling til opprettelsen av privatskole(r). Dette må tas inn i det resulterende beslutningsgrunnlag. Vi gjentar også vår tredje anbefaling: **Legg bort Alternativ 2 med en stor ungdomsskole i sin helhet og fokuser på alternativer som er mer realistiske. Herunder må administrasjon og politikere ta inn over seg at alternativer med privatskoler ikke bare er en eventualitet.** Her poengterer vi at denne avklaringen også er avgjørende for å ikke hemme utviklingen av Vuku Oppvekstsenter, spesielt uteområdet for ungdomsskolen som alle ved oppvekstsenteret ser nødvendigheten av å ferdigstille i høst.

Vi avslutter med et hjertesukk knyttet til hele høringen: Forsøk i det videre å ta med inntektssiden, ikke bare utgiftssiden i kommunebudsjettet. Vi mener det etterlyste makroøkonomiske perspektivet og engasjementet som nå finnes hos Verdals innbyggere kan brukes for proaktiv utvikling av kommunen, og for økning av kommunale inntekter, herunder også aksept for økte skatter.

Vuku FAU

Verdal kommune
Johannes Bruns gate 8
7650 Verdal

Høring skolestruktur

Saksbehandling i Vuku FAU

FAU ved Vuku oppvekstsenter behandlet høringsbrevet på møte arrangert 29.01.15. På dette møtet ble kopi av konsulentrapport utdelt. Rapporten, innstilling fra Rådmann (høringsbrevet), og argumentasjon for dette basert på økonomiske kalkyler ble gjennomgått og diskutert. Underveis ble ulike synspunkter fra FAU-medlemmer og foreløpige uttalelser fra foreldregrupper drøftet. Det ble på dette stadium ikke tatt stilling til om, eller hva, FAU Vuku formelt skulle respondere på høringen, men bestemt at alle i FAU skulle fortsette å følge med på den bredere meningsutveksling i foreldregruppen, hvoretter vi planla å arrangere et nytt møte for å konkretisere vår oppfølging. FAU Vuku var videre invitert til fakkeltog ved Leksdal skole onsdag 4. februar. To representanter planla å stille på dette. Grunnet avisoppslag i TA samme dag hvor (sitat "... Flertallskoalisjonen i Verdal dreper hele skoledebatten – før den har startet.") stilte vi imidlertid med kun en representant. Høringen var videre hovedsak for møte i KFUV 09.02.15, hvor Vuku FAU deltok med en representant.

Uttalelser fra politikere og tilbakemelding til KFUV fra LUFSS gjorde at videre prosess i Vuku FAU ble nedprioritert. Vuku FAU har med andre ord ikke invitert til, eller arrangert, møte for foreldregruppen ved oppvekstsenteret. Nytt møte i Vuku FAU ble arrangert 11.03.15. Fra møtereferat:

"Vuku FAUs representant i KFUV oppfattet at "gjengs mening" i KFUV var "... at høringsprosessen er uryddig/utydelig, og at flere sitter med en følelse av at "noe mangler". Man bes i høringsbrev uttale seg om nedleggelse (kun) basert på en teknisk tilstandsanalyse og noen tekno-økonomiske kalkyler. Tilbakemeldingen fra LUFSS (www.lufss.no; "Landslaget for nærmiljøskolen") tydeliggjorde hva mange savnet; en konsekvensutredning som går lengre enn grunnlaget for høringen, og som er tydelig forankret i langtidsplaner. Argumentasjon om at høringen skal være et grunnlag for en konsekvensutredning er vanskelig å forstå, gitt at en svært tydelig innstilling allerede er fremlagt med store implikasjoner langt utover selve skolestrukturen. Den videre politiske prosess indikerer at denne oppfatning også deles med kommunens politikere. KFUV ønsker derfor oppmerksomhet på det prosess tekniske, for å sikre at fremtidige høringsprosesser forbedres. Videre ønskes fremtidige inkluderende høringer velkommen. LUFSS anbefalte FAU å ikke svare på høringen da dette kan oppfattes som at man godkjenner prosessen."

Rektor ved Vuku Oppvekstsenter formidlet at oppvekstsjef, rektorer og kommune oppriktig og uansett, ønsker tilbakemeldinger på høringen.

Med bemerkning om at FAU Vuku deler KFUVs oppfatning om uryddig prosess ble det besluttet at FAU bør sende et svar på høringen, som ikke støtter høringsbrevets forslag om nedleggelse eller tar side i "bygd mot by" motsetninger, men som kun oppsummerer de momenter som er fremkommet i FAU og den foreldregruppe vi skal representere. Dette brev ble forfattet i nytt møte arrangert 15.03. To representanter fra FAU stiller videre i SU/SMU-møte mandag (16.03).

Svar på høring basert på momenter fremkommet i ovennevnte prosess

Medlemmer av Vuku FAU har forståelse for behov for nytenkning på utnyttelse av skoler, gitt presset økonomisk situasjon og reduksjon av stipulert barnetall. Noen har uttrykt at et større læremiljø, hvor man unngår eventuelle ulemper med en fådelt skole, kunne være fordelaktig.

Engasjementet fra foreldregruppen ved Vuku oppvekstsenter har variert mellom grender, men har unektelig, i gjennomsnitt, vært mindre enn i de grender hvor nærskolen i høringsbrevet foreslås nedlagt.

Vuku FAU mener prosessen har vært uryddig og har stor forståelse for engasjementet fra de skolekretser som, hvis gjennomført, ville miste sin nærskole. Vuku FAU oppfatter at konsekvensen av en eventuell gjennomføring kunne bli store. Verdal kommune kan ikke uten videre sammenlignes med nabokommuner (som Levanger) da den er en vidstrakt kommune med to lange dalfører som representerer store verdier og som det må tas (politisk) hensyn til. Avstanden fra øvre del av dalførene (Vera og eksempelvis Sul) ned til respektive skoler, er fort "kroken på døra" for etablering av barnefamilier lengst ut fra sentrum. Med andre ord kan innstilling fra rådmann fort oppfattes som en "rasering av grender", og så mye mer enn en skolestruktursak. Et utsagn i høringsbrevet vekker irritasjon: "Den økte reisetiden/strekningen vurderes ikke å være av vesentlig betydning". Selvfølgelig har reisetiden det er snakk om, *stor betydning* for enkeltelever.

I lys av konsekvenser for enkeltelever og grender oppfordrer vi til å lete grundig etter alternativene og å gjennomføre grundig konsekvensvurdering for alle alternativer, ikke bare basere seg på et snevert tekno-økonomisk blikk på bygningsmasser. Noen sitater/spørsmålsstillinger (fra diskusjonene) knyttet til sentrale antagelser for kalkylen:

- "Tek10 er ikke et formelt krav."
- "Hva med ytterligere tap av innbyggere/barn når/hvis mindre befolkning på bygda?"
- "Hvordan ville kalkylen sett ut hvis noen skulle etablere en Montessori-skole?"

På denne bakgrunn mener Vuku FAU å se at regnestykket ikke er så enkelt som det fremstår i rapporten.

Hva er alternativene til innstillingen fra rådmann; er det offentlig fattigdom og forfall? Et alternativ til å redusere kostnader er kort- og langsiktige grep for å øke inntektene, eventuelt omprioriteringer. Dette er også politiske vurderinger, men foreliggende høringsbrev gir ingen indikasjoner på hvilke andre løsninger som er vurdert. Med andre ord: Det er ikke lett å uttale seg om helheten når vi kun inviteres til å "kikke gjennom nøkkelhullet". Vi vil eksempelvis tro at kun mindre økninger i eiendomsskatt ville kunne kompensere for den besparelse som foreslås/beskrives gjennom underlag for høringsbrev. Dette ender fort med spenning mellom "Dalisa vs. sentrale Ørabygg", da eiendomsskatt i større grad påvirker områdene hvor omsetningsverdi på bolig er høyest, men like fullt bør det belyses.

Det er liten tvil om at en god og langsiktig løsning bør finnes gjennom en ambisjon om nærings- og befolkningsvekst, med tilhørende/resulterende etableringer av barnefamilier – i hele kommunen. Flere mener at Verdal kommune altfor lenge har fokusert på sentrumsnær bosetting og næringer innenfor industriområdet, ikke hva som skjer, eller burde skje, og utøves utenfor denne sonen. Det er bra man lykkes med det sentrumsnære, men det skal kanskje ikke all verden av ekstra oppmerksomhet om andre verdier og næringer før etableringslysten utenfor sentrum øker og skolene fylles og utnyttes ytterligere? Naturlig generasjonsskifter er det også verd å ha oppmerksomhet på. Garnes og Ness skoler som "hastig" foreslås nedlagt har over de siste år fått økte elevtall. Ingen slike aspekt adresseres i grunnlagsdokumenter for høringen.

Vuku FAU tror at befolkningstetthet i dalfører og bygder er en viktig kvalitet ved Verdal, og at stimulans for dette bør søkes i stedet for skolenedleggelse som motvirker slik bolyst/-kvalitet.

Vuku FAU frykter rådmannens innstilling, og utsettelsen av prosessen kan ha negative konsekvenser for vedlikehold av skoler som anses som "nedleggingsobjekter", og for den usikkerhet saken har skapt hos berørt befolkning, spesielt i grendeskolene. Det er viktig at kommunens politikere samler seg om en langsiktig plan, for å oppnå sunn bygningsforvaltning, men ikke minst for innbyggere, elever og ansatte med tilknytning til skolene. Vuku FAU tror og mener at en ny og tydeligere prosess ville vært nyttig og at denne bør igangsettes så snart som mulig.

Vuku FAU